

Posamezne številke
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 18—, za ino-
zemstvo D 25—, dostavljena na dom
D 19—, na izkaznice D 18—
inzerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA"
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštšina plačana v gotovini

Cena današnje številke 1 Din

TABOR

Posamezne številke
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—.

UREDNIŠTVO: ul. Jurčičeva v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA: ul. Jurčičeva v Mariboru,
ulici št. 4, prihodnje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
redni št. 11487.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vrnejo.

Naslov:

Maribor, petek 18. aprila 1924.

Leto: V. — Številka: 90.

Popolna tišina v političnem življenju.

Príprave Davidovičevcev za agitacijo. — Kralj dopoldne še ni odpotoval v Topolo. — Kaj bodo storili Bunjevci in Šokeci?

BEOGRAD, 17. aprila. Danes dopoldne je vladala v političnem življenju popolna tišina. Od šefov opozicije je imel konference samo Davidović. Njegova skupina se pripravlja na intenzivno agitacijo. Danes popoldne se sestane glavni akcijski odbor k seji, v kateri bodo določeni govorniki na shodih, ki bodo ob velikonočnih praznikih v Subotici in Zagrebu.

Kralj danes dopoldne še ni odpotoval v Topolo; ni pa tudi sprejel nobenega politika.

Pašić je bil kakor navadno v vladnem predsedstvu in je konferiral z nekaterimi ministri.

Čuje se, da se udeležiti shoda Davidovičevcev v Subotici tudi stranka Bunjevcev in Šokecev z duhovnikom Rajićem na čelu. Sodijo, da Rajić ne namerava izvesti likvidacije svoje stranke, ki še ni sklepala o svojem postopanju pri prihodnjih volitvah.

V ostalem se delajo razne kombinacije glede razpleta krize in so predmet dnevnih pogovorov v političnih krogih in domnevanj časopisja.

Korošec se boji volitev, Radić jih forsira.

Izjave Radićevskih poslancev. — Radić s svojimi intervjui izsiljuje volitve.

ZAGREB, 17. aprila. Sotrudnik tujekajšnjih »Novosti« je imel priliko, govoriti z nekaterimi poslanci Radićeve stranke, ki so mu pojasnili svoje stališče z ozirom na možnost sestave poslovne vlade opozicijskega bloka. »Mi smotimo, da se moramo odločiti, kar je Davidović želel, da omogočimo sestavo poslovne vlade opozicijskega bloka in bi to vlado lojalno podpirali in brezizjemno izpolnili vse prevzete obveze. Ni nam pa na tem leželo, da se takšna vlada sestavi, rajši bi šli v volitve, ker upamo, da izidemo iz njih znatno ojačeni na številu

in kvantiteti.

Vaš dopisnik tudi izve, da je v opozicijskem bloku glavni nasprotnik razpusta skupščine in novih volitev gosp. Korošec, ki želi, da bi se vršile volitve šele, ko bo njegova stranka nanje popolnoma pripravljena. Dalje izve Vaš dopisnik, da v tem pogledu vlada ostro nasprotje med Korošcem in Radićem, ker Radić s svojo taktiko podeljevanja intervjuov sili k volitvam. On stremi za tem, da onemogoči sestavo poslovne vlade in ustvari situacijo, iz katere bi bil izhod samo v volitvah.

Pribičević v volilni vladi notranji minister.

BEOGRAD, 17. aprila. Iz vladnih krogov se izve, da so se radikali in samostalni demokrati klub sporazumeli, da

v slučaju volilnega mandata Pašićeve vlade prevzame g. Pribičević portfelj za notranje zadeve.

NOVA NAREDBA O DRAGINJSKIH DOKLADAH.

BEOGRAD, 17. aprila. Kakor znano, je fin. minister predložil min. svetu nov zakon o ureditvi draginjskih dokladov državnih ustanov. Predvideno so tri kategorije krajev po draginjskih dokladah. V prvo kategorijo spadajo Beograd s Čučarico, Zemun in Sušak. V drugo vsa ostala mesta v Srbiji, na Hrvaškem, v Slavoniji in Medijuniji, svobodna mesta in mesta drugega reda ter vsi sedeži okrajnih oblasti; v Dalmaciji in Slove-

niji vsa mesta z okr. glavarstvi, enako v Bosni. V Vojvodini svobodna mesta s senatom in s sedeži okrajnih oblasti. V tretjo kategorijo spadajo vsi ostali kraji. Uradniki vseh treh kategorij dajo osebne draginjske doklade v naslednjem mesečnem iznosu: uradniki I. in II. skupine prve kategorije v mestih prve draginjske skupine 1500 din., v krajih druge draginjske skupine 1200 din., tretje 1200 din. Uradniki tretje in četrte skupine prve kategorije in uradniki prve skupine druge kategorije po navedenih draginjskih skupinah 1200, 1100 in 1000

Politične vesti.

* Novo sramoto je napravil Hrvatom Radić s svojo izjavo v »Nezavisni Makedoniji«, piše zagrebški »Pokret« in pravi: »Ali je še kje na svetu tako nesramen in zakrknjen politični pokvarjenec? Pomislite, kaj bi na pr. storil francoski narod, če bi eden izmed Poincaréjevih nasprotnikov, narodni poslanec dal kakemu šovinističnemu nemškemu listu intervju poln psovka na francosko republiko? Za prihodnjega dne bi takega človeka linčali sredi Pariza ali pa vsaj obsodili zaradi veleizdaje. Kaj bi rekli češkoslovaški legionarji z Masarykom in Benešem, ako bi kak opozicijski voditelj napadel češkoslovaško v katerem glasilu »Prebujenih Madžarov«. Ali si lahko zamislite možnost, da bi Pašić napadel Hrvate v kateremkoli bolgarskem makedonstvujuščem listu? Vse to so absurdi, in če bi bili storjeni, bi vzbudili pra-

vo nevihto med narodom. Toda Radić se ne zgodi ničesar. Z njim se delajo politične kombinacije, z ljudmi njegovega mentaliteta prihaja pred kralja, proseč za volilni mandat, sam Ljuba Davidović. Ali more kralj pričakovati resno pomoč državi, narodu in dinastiji od ljudi, katerih šef napoveduje odstopitev Makedonije Bolgariji? — Zdi se, da gotove zagrebške gospode ni nič več sram in za nje ne velja »Pokretova« beseda o sramoti, ker tudi sram počasi izgine. Radićeve izjave so ali dokaz prismojenosti ali pa zločinstvo, za katerega je Radić odgovoren s svojo glavo. Stipica ni nič več nič manj kakor vsak drugi, ki so ga doslej zaradi pijanskih vzklikov proti državi vrgli v ječo. Silno prismojeni pa morajo biti tisti Hrvati, ki vidijo v vsem tem le Pašićeve intrige. Zlostna take ljudi za narodne voditelje!

* Opozicija izgublja vero v Radića. Z ozirom na dejstvo, da Radić ne taji

din.; uradnik pete in šeste skupine druge kategorije 1200, 1000 in 900 din.; uradniki 7., 8. in 9. skupine prve kategorije, 3., 4. in 5. skupine druge kategorije in prve skupine tretje kategorije 1000, 900 in 800 din., uradniki vseh ostalih skupin tretje kategorije 1000, 800 in 750 din.

Cimić zopet v Beogradu.

BEOGRAD, 17. aprila. Veliki župan zagrebški, g. Cimić, je danes prispel v Beograd in je bil dopoldne sprejet od Pašića.

Povodenjska katastrofa.

BEOGRAD, Vode pri Beogradu poje-majo. Največ škoda je utrpel Obrenovac, v kateri okolici je 2500 hiš pod vodo. V celotnem okraju grozi sedaj šele največja nevarnost.

Angleški parlament odgođen.

LONDON, 15. aprila. (Wolff). Debat o reparacijskem vprašanju, ki so jo pričakovali danes v poslaniški zbornici, ni prišla na dnevni red, ker so druga vprašanja izpolnila določen čas. Zbornica je bila odgođena do 29. aprila.

Govorice o italijanskem posojilu Jugoslaviji.

RIM, 16. aprila »Tribuna« je doznala, da doslej ni nič znano o 60-milijonih kreditu Italije Jugoslaviji. Možno bo o tem govoriti tedaj, ko bodo rešena gospodarska vprašanja obeh držav.

Konec sapacijske debate v madžarskem parlamentu.

BUDIMPEŠTA, 16. aprila. V navadni skupščini je bila danes splošna debata o predlogih za sapacijo končana.

Razburjenje na Japonskem radi naše ljeniškega zakona Zedinjeni držav.

BERLIN, 16. aprila. »Berliner Tagblatt« je sprejel iz Tokija poročilo, da se je japonski kabinet v večerajnji tajni seji bavil z ameriškimi priseljeniki določili. Razporejen je precej razburljivo.

Borza.

CURIE, 17. aprila. (Izv.) Predborza: Pariz 35.35, Beograd 7.10, London 24.73, Praga 16.70, Milan 25.20, Newyork 568.25, Dunaj 0.008025.

ZAGREB, 17. aprila. Pariz 33.75—58.75, Svica 14.20—14.30, London 350.25—353.25, Dunaj 0.1131—0.1151, Praga 237.50—240.25, Milan 357.50—360.50.

BEOGRAD, 17. aprila. Devize. Sklopni tečaj. Pariz 508—509, London 351—351.50, Dunaj 0.1151—0.1152, Praga 2.58—2.59, Milan 358—358.77, Newyork 80.70—80.80.

svojih izjav v »Nezavisni Makedoniji« in da je nasprotno celo potrdil njih avtentičnost, v opozicijskih krogih izgublja vedno bolj vero v Radića in izražati se je začelo celo prepričanje, da Radić namenoma skuša onemogočiti akcijo opozicijskega bloka, da hoče onemogočiti poslovno vlado g. Davidovića in pospešiti nove volitve. Posamezni vodje opozicije gredo celo tako daleč, da zahtevajo, naj Radić končno izjavi, kaj pozitivno hoče, da se bo videlo, ali je mogoče z njim sodelovanje ali ne.

* G. Radić ne dementira. Danes smo dobili zadnjo številko Radićevega »Slobodnega doma«. Ker je blokaško časopisje glede Radićevega intervjua v »Nezavisni Makedoniji« zagnalo takoj krič, da je to le vladna intriga, smo iskali v »Slobodnem domu« Radićev domanti o neresničnosti intervjua. Iskali pa smo zaman. Tako je Radić postavil na laž tudi g. Davidovića, ki je glede te-

ga interviewa izjavil, da je le trik vlade, postavil je na laž vso opozicijo, ki je trdila isto, in molče je potrdil avtentičnost svojih besed v »Nezavisini Makedonije«. Pač pa v tej številki g. Radić povdarja, da so »gledalci oni, skozi su javili, da su zastupnici HRSS poslali dvoru jednu spomenicu, u kojoj priznaju monarhiju i vidovdanski ustav.« Brez komentiranja!

* **Stagnacija v krizi.** V sredo sta bila v avdienci radikal Gjurčić in musliman dr. Spaho. Povabljena sta bila tudi semljoradnik Lazić in demokrat dr. Lukinić, ki pa sta že odpotovala iz Beograda. Kralj je danes odpotoval na tri-ali morda še večdnevni lov v Topolo in bodo nadaljne avdijske seje prihodnji teden. Opozicija ima malo upa na uspeh in se že tudi pripravlja na volitve.

* **Velik manifestacijski shod** Samostalni demokrati v Beogradu, h kateremu je vabljena vsa demokratska omladina in na katerem bo govoril g. S. Pribičević, se vrši v najkrajšem času.

* **Radićeva konferenca** »zatiranih narodnih manjšin«. V dunajskem listu »Die Stunde« je objavil Radić članek, v katerem pravi, da je »konferenca zatiranih narodov« tako daleč pripravljena, da se bo lahko vršila v 6 tednih. Konferenca se bodo udeležili parlamentarci in bodo konkretno zahteve izročili Zvezi narodov.

* **V Beneški Sloveniji** je bilo po končnih ugotovitvah oddanih za jugoslovensko listo 406 glasov. Razveseljeno je dejstvo, da so ti glasovi raztreseni po vseh občinah, koder prebivajo beneški Slovenci.

* **Nota Nemčije.** Dne 16. tm. zvečer je bila reparacijski komisiji v Parizu izročena nota Nemčije, v kateri pravi, da vidi nemška vlada v poročilu izvedencev praktično podlago za naglo rešitev reparacijskega problema in da je pripravljena sodelovati pri izvedbi načrtov izvedencev.

Dnevna kronika.

— **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl dne 15. tm. g. Fran Regally, dvorni svetnik in podpredsednik deželnega sodišča v pokajo. Bil je na glasu kot izborni jurist in neumoren delavec. Bolehal je že od lani, ko ga je zadela kap. Blag mu spomin!

— **Imenovanje okrajnih zdravnikov.** Imenovani so: dr. Janko Rak za zdravstveno okrajno Ljubno, dr. Ferdo Korun za zdravstveno okrajno Šoštanj in dr. Matija Mrgole za zdravstveno okrajno Breg pri Ptuj.

— **Uvedba o draginskih dokladah** drž. namestencev je ministrska komisija izdelala. Danes jo končno redigira posebni ministrski komite in zvečer jo sprejme min. svet. S 1. majem bo stopila v veljavo.

— **Za kraljevega goslarja** je imenovan znani ljubljanski goslar Mušič, katerega domači izdelki vzbujajo občo pozornost.

Branko Radičević in njegova doba.

(Predaval B. Borko na Brankovem večeru v Mariboru dne 6. aprila).

(Dalje)

(5)

V nekaterih mestih se njegovi verzi zlivajo v besedno godbo, na drugih mestih postanejo hkrati živopisana slika. Taki značilni mesti sta zlasti opis trgatve in dijaškega kola. V opisu trgatve slišiš pokanje pušk, igranje godca in razmahovanje kola, med katerim se mladim trgatcem belijo noge in valove prsi... Kolo je besedno tako zlito, da ga vidiš uprav plastično pred sabo.

V »Djačkem rastanku« nam je Branko zapustil sliko takratnega dijaškega življenja, sliko veselih popivanja in ljubavnih plesov, a tudi iskanja vzorov in poti, zlasti pa iskanja domovine. Iz »Djačkoga rastanka« se že oglašajo jugoslovanski ideal nove generacije, ideal, ki se je uresničil stoprav v naših dneh. Tu se pesniku med smehom in radovanjem zmrči pogled: zave se srbske preteklosti in tamburica belno zastoka nad narodnimi jadi. A glej:

— **Novi naseljeniški zakon** v Zedinjenih državah, ki znatno otežkoča priseljivanje, izključuje pa popolnoma Kitajce in Japonce, je bil tudi od senata soglasno sprejet. Napetost med Japonsko in Zedinjenimi državami se je vsled tega poostрила.

— **Glede izvoza naših vin** na Češkoslovaško se je pogajal češkoslovaški generalni konzul v Beogradu z našim trgovskim ministrom. Upati je na povišanje izvoza. Češkoslovaška bo izvažala k nam pivo.

— **Vlom v Limbušu.** V noči od 6.—7. tm. je nekdo vlomil v prostore grofice Alberti v Limbušu ter ukradel raznovrstne stvari v skupni vrednosti 4000 K. Ukradeno perilo je markirano s črkami F. A. in M. T. Pred nakupom se svari.

— **Vlom v poštni urad** v Braslovčah. V noči od 13. na 14. tm. je neznan storilec vlomil v poštni urad v Braslovčah ter ukradel 241 D, za 110 D znamk, žensko ročno uro in toploper.

— **Ukradene gosli.** V Sevnici je dne 15. tm. zlezel nekdo skozi zaprto okno gostilne Cipelšek in ukradel starinske gosli iz 17. stoletja. Gosli nosijo napis Nicolaus Amant, Cremona 16 ter nekaj cigaret. Skupna škoda znaša 15.600 Din.

— **Aeroplanska nezgoda** v Novem Sadu. Pred tremi dnevi je padel v Novem Sadu iz višine 70 m z monoplanom poručnik Franjo Štenovec. Padel je tako nesrečno, da je bil na mestu mrtve.

— **Bivši predsednik** reške konstitucije Zanella je kupil sedaj kino »Balkan« na Sušaku, od katerega očitno pričakuje več uspeha, kakor ga je imel kot politik.

— **Novinar umrl s peresom v roki.** James Drysdale, parlamentarni dopisnik »Manchester Guardian«, ki so ga prištevili med najpriznanejše londonske novinarje, je umrl pred nekoliko dnevi v novinarski sobi parlamenta. Ko je končeval svoje pripombe k parlamentarni seji, ga je zadela kap. Umrl je s peresom v roki.

— **V Bolgarski je prepovedano** kaditi cigare in pipo. Med bolgarskimi kadilci v Sofiji vlada veliko razburjenje. Vlada kralja Borisa je zabranila prodajo cigar in tobaka za pipe. Dovoljene so samo cigarete. Ta prepoved je izdana zato, da se ne bodo več kršile naredbe, ki se tičejo pridelovanja tobaka. Državni monopol je bil namreč silno oškodovan. Gotovo je Bolgarska edina dežela, v kateri se sme kaditi samo cigarete.

— **Ponesrečen laški zrakoplov.** Dne 15. aprila predpoldan se je hotel vzdigniti laški zrakoplov »Liz«. Zagrabila ga je burja in ga potegnila seboj. Od 12 oseb, ki so visele na vrveh, so se trije na njih držali in šele ko je bil zrakoplov v višini 70 m, so jih zapustile moči, da so padli na zemljo. Bili so na mestu mrtvi. Na zrakoplovu ni bilo pilota, pač pa devet drugih oseb, ki so po poldrugournem delu spravile zrakoplov na varno in ga rešile.

Zvezde trepte, zvezde sjaju,
Ali danka još ne daju,
Gjorgje dodje, sunce granu,
A Srbiji dan osvau.

In v tem trenutku se zavrti kolo in v »okličeno, začinjeno« kolo zave pesnik Srbijanca, Hrvata, Bosanca, Sremca, Crnogorca, Dalmatinca in druge:

I vi drugi duž Dumava
I vi drugi, gde je Drava
I svi drugi tamo, amo,
Amo, da se poigramo!
Hvatite se kola toga
Od višnjeg je ono Boga:
Rukom drži bratac brata
Blizu srca njega hvata.

To kolo nam lepo simbolizira današnje ujedinjenje, jedinstvo zemlje, krvi in srca. Razpoložene omladine, ki je videla pred svojim duhom, kako se je brat oprijel brata v kolu, daneni od višnjega Boga, nam kažejo tudi zaključni verzi »Djačkoga rastanka«, kjer se omladina upira megli svojega časa in zasovraživši noč, razprostrajajočo se čez srbska polja, kliče belu dan:

Koliko smo sprama mesecine
Tako, braćo, mi stajali puta,
Sećali se prelepe starine,
Proklinjali sad vremena ljuta,
Pa se kleli noćom i tišinom,

Ptujske vesti.

»Mogočni prstan« v Ptuj. Z Milčinskoga »Mogočnim prstanom« je dne 14. tm. Narodno gledališče v Mariboru zaključilo v tej sezoni svoja gostovanja v Ptuj. Reči moramo, žalibog prerediti gostovanja; saj smo vsakokrat imeli priliko opazovati, kako se ta ansambl dviga k svoji vedno večji dovršenosti. Z »Mogočnim prstanom«, ki gotovo ni pisan za odre, kakršnega ima ptujsko gledališče, pa je pokazala režija, ki je bila v rokah g. V. Bratine, da resno stremeljenje ne pozna ovir. Milčinski je pri knjižni izdaji svoje pravljice sicer zapisal, da se »uprizoritev lahko v nekaterih ozirih olajša«, a je prav previdno dostavil, »da čarovne prikaze prilagodi odru, kakršne je na razpolago, to prepuščamo predurku režiserja« — kar se prav lepo čita, priznati pa moramo, da smo bili nemalo radovedni, kako se ta »preudarek režiserja« obnese. Obnesel se je v vsakem oziru in se niti ni bilo treba posluževati od pisatelja samega določene skrititve v dejanju in osebah. Oder je bil drapiran, da se je pred nami varljivo večal in večal, — kjer pa se ni in ni dalo ustreči predpisu pisateljevemu za stran odra in njegovih izpremeh, na pr. v 7. priz. I. dej. ali v 5. priz. II. dej., se je pač napravilo, kar se je napraviti dalo, in gledalci so bili zadovoljni, ker niti opazili niso, da je Milčinski mogel predpisati kaj drugega. Tako še na nekaterih drugih mestih. Režija se je tedaj potrudila in postavila; tudi razsvetljava je funkcionirala brezhibno, včasih je bila za radovedne otroške oči malce preslaba; da pa zavese niso hotele vedno ubogati, je krivda ptujskega odra. Vsekakor pa sme biti Dramatično društvo v Ptuj g. Bratine hvaležno, da mu je pokazal hiše njegovega odra in mu dal moglejše, v katerih ozirih najga preuredi in izpopolni. — Igralci, menda po večini isti, kakor so nastopili v Mariboru, kjer jih je, če se ne motim, ocena prav pohvalila, so polno storili svojo dolžnost. Sicer pa v vsej igri ni nobene osebe, ki bi se mogla prav posebno odlikovati, vendar naj omenim, da so zlasti ugajali car Aleš (g. Gromek, kralj devete dežele (g. Tepavac) in pa seveda ljubljene Ptujčanov g. Železnik kot Stanko. Mlado in staro pa sta nad vse zabavali g. Lubej kot Kuža-Zvestin in Savinova kot Muca-Liza. »Mladoc« tudi pristavljam; zakaj naši gostje so bili tako prijazni, da so poleg večerne predstave priredili posebno mladinsko popoldne. In naphalo se je te ljubne mladine, večje in manjše do prav majhnih, ki so imeli še strah pred črnim kraljem devete dežele, iz mesta in bližnje okolice, da je naše malo gledališče kar pokalo. Pa so bili pridni in zdelo se mi je, da so imeli tudi igralci z njimi veselje. Oči so žarele, tiho je bilo ko v cerkvi, včasih pa zadržan in pobegli vzklik, pa skupen radosten smeh... Ko pa so po predstavi zapuščali gledališče, se je razlegel po vsem trgu pred njim in po sosednih ulicah glase »hav-hav« in »mijav«. To sta

Kleli, braćo, Bogom i istinom,
Udariti težkoj magluštini,
Magluštini težkoj oblaci,
Udariti onoj strašnoj noći,
Ta ludilu i kletojzi zloći,
Pa probudit onu srpsku zoru,
Zoru onu, onaj danak beli.

Za Branka in takratno dobo je tudi značilna pesnitev »Put«, ki v nji udarja v satirične strune in zagovarja svojega učitelja Vuka pred nasprotniki. V drugi zbirki je že opaziti, da si je narodna pesem osvojila vso Brankovo lro. V pesmih Gojko, Osveta, Stojan, Utopljenica itd. je ta premoč očitna. Vendar pa je tudi tu ostal romantik, sin svojega časa; ni se mogel popolnoma otebi pred tujimi vplivi. Prav posebno je Byron, največji pesniški duh tiste dobe, vplival na Brankovo oblikovanje narodnih motivov.

Trem poglavitnim idolom se je milila Brankova pesem: prirodi, ženi, narodu.

V njegovem umevanju prirode se nam razodeva vpliv sodobne romantične miselnosti, opisuje jo v splošnem tako, kakor so jo opisovali vsi takratni pesniki. Vendar pa je tudi tu jasno čutiti, da ni živel v rafinirani sredini, da mu je bila prirodna lepota neposrednej-

imela na vesti kuža Zvestin in muca Liza... — Tudi pri večerni predstavi je bilo gledališče do zadnjega kotička nabito. Saj pa smo imeli pri tem zaključnem gostovanju v svoji sredi komponista glasbenih točk v »Mogočnem prstanu«, g. V. Parmo. Lepaki so oznanjali, da bo sam »dirigiral«; pa je bilo še več: sam je spremljal na klavirju. Zato, ker je bilo v Ptuj... Ptujsko dramatično društvo pa mu je poklonilo venec. — Odkriti smem priznati, da je bil Ptuj tudi s tem gostovanjem prav zadovoljen; n-pamo, da tudi Mariborčani, zato v prihodnji sezoni: Na veselo svidenje! —č.

Dopisi.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Slovenski pevski krožek v Sv. Lovrencu na Pohorju priredi na velikonočni ponedeljek dne 21. IV. 1924. ob 7. uri zvečer v prostorih g. Kodra svoj prvi koncert in vabi vse ljubitelje slovenske pesmi k obilni udeležbi.

Sv. Lenart v Slov. gor. Tukajšnja ljudska šola je priredila v nedeljo dne 13. aprila t. l. mično mladinsko prireditev. Na sporedu je bilo: deklamacija, petje in trodejanika »Povodni mož«. Vse točke so se precizno izvajale in občinstvo je z zadovoljnimi obrazi sledilo proizvajanju posami točk. Odziv občinstva je bil zadovoljiv in lep, dasi so se pogrešali mnogotermiki. Čisti dobček se bo uporabil za šol. knjižnico in revne nčence.

Šoštanj. (Nesreča v gozdu). Dne 10. aprila so bili tovarniški delavci Ivan Grabner, Josip Meh, Luba Dobrošek, Al. Gregorc in Josip Zafran v gozdu, neda leč od tovarne usnja Franca Woschnaga v Šoštanju, zaposleni pri podiranju dreves. Delavec Grabner in Meh sta eno smreko podžagala, opozorila ostale delavce, a Josip Zafran se ni brigal za to, smreka je padla na njega, mu prebila lobanjo, in je še isti dan umrl.

Primorske vesti.

Istrsko vino na vzorčnem sejmu v Milanu. Pod vinsko krizo silno trpe tudi istrski vinogradniki, ker jim dela italijansko vino ogromno konkurenco. Radi tega so istrski vinogradniki priredili na vzorčnem sejmu v Milanu razstavo svojih vin v lasnem paviljonu. Kralj je razstavo laskavo pohvalil. Kdo ve, ali bo hvala italijanskega kralja kaj zalegla.

V Rovinju v Istri je zgorela pred par dnevi znana tovarna testenin. Škoda se cení na 300 tisoč lir in je deloma krita z zavarovalnino.

Tolmin. Pred volitvami so brez povišanja zaprli jurista Josipa Gabrščeka, ki so ga imeli zaprtega teden dni, ne da bi se bil sploh kdo brigal zanj. Drugega jurista, Slavka Tušulina, imajo še vedno zaprtega. To je bil fašistovski manevar, da ostrašijo slovenske volilce; vendar pa se jim ni obnesel. Fašisti so nad zavrednimi Tolminci zelo ogorčeni in groze z maščevanji.

Ša nego nemškimi lirikom in Byronu, si novom velikih mest.

Ženska je močan element njegove poezije. Bil pa je premlad, da bi si iz nje ustvaril pesniško Beatrice, ženski ideal. Dočim sta njegova starejša sodobnika pesnika Prešeren in Vraz imela svoje ženske ideale, je mladi Radičević opeval anonimne, neizrazite ženske tipe, izmed katerih ga je katera ženska mimgrede zvalila v naročje, nobena pa ni tako zagospodovala v njegovem srcu, da bi mu postala posebljenje. Muze kakor Prešernu Primičeva Julija. Brankovo umevanje ženskosti ni daleč od pubertetne psihologije in moči obeležja mladostnega ognja. V »Djačkem rastanku« nam kaže žensko v prirodni neposrednosti. Tako ugleda deklishe-noge in pravi plesalki šegavo:

Zla ti maja do zla boga,
Ne dala ti čarapica
Ni laganih papučica.

In drugi tovarišci se muza:
Al u tvojih nedrih tude
Okle snega do dve grude?
Čudo, sele, divno žudo,
Ala bi se mladjan grudo!

(Konec prihodnjic.)

Mariborske vesti.

Maribor, 17. aprila 1924.

m Podoknica generalu Maistru. Sinoči je priredila Glasbena Matica generalu Maistru, podoknico ob priliki njegovega 50. godu. Podoknice se je udeležila tudi četa Orjunašev v krojih ter tamburaški zbor »Dravec«. Glasbena Matica je zapela tri pesmi in nazadnje njegovo »To so fantje, so vsi soldati, vsi za Maistrom pojdejo!« Vmes se je sviral tamburaški zbor. Nabrata se je tudi velika množica občinstva, ki je osvoboditelju Maribora navdušeno vzklikala. General Maister se je v vznemirjenih besedah zahvalil pevcem in je pri tem naglašal potrebo narodne zavednosti, ki mora čuvati nad Mariborom in našo severno mejo. Nato se je podala deputacija Glasb. Matice in Orjunašev v njegovo stanovanje in mu še posebej izrekla svoje častitke. Podrobnejše poročilo objavimo v naslednjem številku.

m Umetnostna razstava »Kluba Mladih«. Ljudska univerza priredi na velikononočni pondeljek ob 11. uri vodstvo po razstavi (velika kazinska dvorana), kjer bo razlagal razstavljena dela akad. slikar Stiplovec. Že zadnja predavanja v Ljudski univerzi o moderni umetnosti so pričela o javni potrebi tesnejšega spoja med občinstvom in modernim umetnikom. Današnja umetnost je napravila v svojem razvoju velik skok in tako oddaljena publiko od umetnika. V velikih mestih, kjer so razstave na dnevnem redu, je bilo mogoče publiko slediti vsemu razvoju, medtem ko so pri nas v Mariboru razstave bolj praznične, značaja, ker se vrše v velikih predelkih. Sedanja razstava kluba Mladih pa je za nas velikega kulturnega pomena; prvič, da se pokažejo v celoti moderne smeri. Zato bi bilo želeli, da se občinstvo udeleži tega vodstva v obilnem številu, kjer bo imelo najlepšo priliko seznaniti se z modernim slikarstvom.

m Radio-klub. Vse gr., ki so se odzvali na tozadevni poziv, kakor tudi druge interesente vabim, da se udeležijo sestanka, ki se vrši danes, v četrtek zvečer ob 20. uri v Narodnem domu, klubova soba. — L. R.

m Dobrovoljci in čehoslov. liga imajo danes 17. tm. zvečer ob 20. uri v Grajski kleti sestanek cziroma sejo glede akademije.

m Jugoslovanski Matci je daroval g. Džamonja 52 lir. Hvala lepa! Posnemajte!

m Tuje v Mariboru. V noči od 16.—17. aprila je bilo prijavljenih v Mariboru 49 tujcev in sicer: Meran 30, Zamorec 12, Crni orol 8, Pri grozdu 4, Zokaly 2, Kosovo 1.

m Policijske vesti. 15. t. m. ob 1 uri 20 minut se je na glavnem kolodvoru pri premikanju prevrnil vagon 3. razreda poštne vlaka Maribor-Zagreb. Oviran je bil promet in nabralo se je na kraju nesreče mnogo ljudstva. — Neka Elizabeta V. je prišla večeraj z orožnikom na sodišče ter začela bljuvati kri. Prepeljali so jo v bolnišnico.

m Hišni posestniki se opozarjajo, da nimajo v podpis dostavljene pole za popis psov tekom 8 dni oddajo pri mestnem knjigovodstvu, Rotovski trg 6, soba 2.

m Pa. kavarnarje in gostilničarje opozarja mestni magistrat, da se v smislu dodatka k naredbi o pobiranju dinarske davščine smatra izdajo listkov brez datuma kot prestopki.

m Mariborske banke 19. tm., na dan pred prazniki, ne poslujejo.

m Zadruga brivcev, frizerjev in sorodnih obrti za mariborsko oblast sporoča, da bodo brivnice na velikononočni nedeljo od 8. do 12. ure odprte, na vel. pondeljek pa ves dan zaprte.

m Parna pekarna Strausgrill dedič in drug se priporoča za sprejem na naročilno pečenje velikononočnih potic in finega belega kruha.

m Telepatični prizori, izvedeni od Lee May, čarovne humoristkinje, poleg novega sporeda dnevno v Klubu baru.

m Radenska kisa voda, Slatina Radenci, je znano najboljšo sredstvo proti ledvičnim, mehurnim boleznim in proti tvorjenju kamna. Zdravi, ki pijejo to vodo, se obvarujejo bolezni.

m Izgubili se je zlata ura. Pošten najditelj naj jo odda proti odškodnini v našerj uredništvu.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Četrtek, 17. aprila zaprto.

Petek, 18. aprila zaprto.

Sobota, 19. aprila zaprto.

Hudožestveniki tri dni v Mariboru. Svetovni dramski umetniki hudožestvenega gledališča iz Moskve bodo gostovali v mariborskem gledališču tri večere in sicer bodo vpriporili eno rusko delo Dostojevskejevo »Selo Stepančikovo«, dalje eno angleško, Dickensovo »Borbo življenja« ter delo slavnega indijskega pesnika Rabindranatha Tagore »Kralj temnega dvorca«. Vstopnice za ta izvanredna gostovanja se lahko rezervirajo vsak dan pri dnevni gledališki blagajni od 9.—12. in od 15.—17. ure. Telefon 382.

Kultura in umetnost

x Dvestoletnica rojstva Imanuela Kanta. Dne 22. aprila preteče 200 let, kar se je v Königsbergu na Pruskem narodil eden največjih filozofov vseh časov in narodov Imanuel Kant. Bil je sin siromašnih starišev, od katerih se je — kakor sam priznava — naučil skromnosti, poštenosti in izvrševanja dolžnosti. Sodelal se je v Königsbergu; na tamošnjem vseučilišču je študiral tako pridno, da so ga vsi občudovali. Pokazal je da naravna genialnost ne zadostuje; boljše je imeti manj talenta, pa več marljivosti. Prav posebno se je dijak Kant bavil z naravoslovjem in modroslovjem. Newton in Leibnitz sta ga mikala. Po očetovi smrti je bil nekaj časa vzgojitelj na nekem gradu v okolici Königsberga. L. 1754 je postal privatni docent logike, metafizike, matematike in fizike na vseučilišču svojega rodnega mesta. Poslej se je z vso vnemo posvetil znanosti. Do l. 1797. je bil profesor filozofije v Königsbergu. Ni bil prijatelj potovanja in je videl le malo sveta. Vse svoje življenje je tical v domačem mestu. Njegov genialni duh pa je objemal ves svet in je odkrival skrivnosti vseмира. Eden izmed prihi Kantovih spisov je »Allgemeine Naturgeschichte und Theorie des Himmels«. Tu skuša na podlagi Newtonove »vse-mirske mehanike« rešiti zapletene probleme nastanka svetov in solne, zlasti pa nastanka zemlje. Kantova teorija o solnčnem sistemu je v glavnem še danes veljavna. Vzlic temu, da se je Kant intenzivno bavil z naravoslovni vprašanji (ali morda baš zaradi tega) je posvetil posebno pozornost metafiziki in velja kot eden največjih metafizikov. Izmed raznih njegovih del je za Kantovo filozofijo najznačilnejša »Kritik der reinen Vernunft«. L. 1790 je izdal svojo estetiko Kant star že 57 let. L. 1785. je izšlo njegovo glavno etično delo: »Grundlegung zur Metaphysik der Sitten«, ki ga je l. 1788. dopolnil s »Kritik der praktischen Vernunft«. L. 1790. je izdal svojo estetiko »Kritik der Urteilkraft«. L. 1793 pa je svoje nazore o verstvi preciziral v knjigi »Die Religion innerhalb der Grenzen der blossen Vernunft«. Za nadaljni razvoj nemške filozofije, a tudi filozofije drugih narodov so bile velikega pomena njegove teorije o spoznanju, o pojmi, o času in prostoru, o mejah spoznanja itd. Velik vpliv je imela Kantova filozofija tudi na etiko kot znanost o dobrem in pravem. Znan je njegov kategoričen imperativ: Delaj tako, da lahko maksima tvojega dejanja postane splošen zakon! Z religiozno filozofijo je zadel občutljivo stran takratne nemške družbe. Kantova filozofija je vzbujala duhove desetletja po njegovi smrti. Darwinizem jo je nekoliko potisnil v ozadje, danes pa zopet dobiva učence in razširjevalce. — Imanuel Kant je umrl kot 80leten starček dne 12. februarja 1804. Bil je vsa življenje bolehar in šibek, a velika skromnost in naraven način življenja sta mu pripomogla k visoki starosti. Samo ob sebi je umevno, da je imel Kant mnogo načelnih nasprotnikov, še več pa jih ima njegova filozofija danes. Vzlic temu pa bo Kantovo ime blestelo med največjimi duhovi človeštva. Pristavimo naj še, da se je Kant bavil tudi s problemi, ki bi jim danes rekli »družabni«; sem spada njegova teorija o državi in spis o večnem miru. Kant je bil tako

globoko preverjen o človeškem napredku, da je veroval v popolno pacifikacijo človeštva. (I-us).

x Dr. Ivo Sorli, Zadnji val. Roman. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna družba. — Pisatelj dr. Ivo Sorli, ki kot notar živi v bližnjem Smarju, si je izbral za torišče svojega najnovejšega in brezdvomno najzreplejšega dela »Zadnji val« naše sloveče zdravilišče Roguška Slatina. Nekaj nad petdeset let stari bivši odvetnik dr. Jakob Košan, ki je bil po preobratu poklican na visoko mesto, se potem preseli v svojo vilo nad zdraviliščem, kjer hoče v miru preživeti bližajočo se starost. Toda v kopališče pride bogato in inteligentno mlado dekle, ki se zaljubi v še vedno prikupnega in elegantnega samotarja, ter ga navzlic njegovemu odporu spet potegne v vrtinec življenja — tem burnejše in nevarnejše, ker se za lepo Stano potegujeta še strastni veleposestnik Mordej in melki dr. Hrast. Kakor žive pa se pred našimi očmi po »odru« romana krečejo tudi druge osebe: pristni slovenski knežič Krumpak, intrigant Gorec, tih gos-poidčna Marija itd. S posebno ljubeznijo, a tudi dovršenostjo so očitana razna razpoloženja ter je prelestna narava tega blagoslovljenega kotička naše zemlje v Sorliju našla svojega vrednega pevca. Lepo knjigo toplo priporočamo, ter se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

VII. umetnostna razstava Kluba mladih je otvorjena dnevno od 10.—13. ure in od 14.—17. ure.

Sport.

: ISSK »Maribor« nogometni ods k. Vsi naraščajniki ki bi hoteli gojiti nogometno panogo, naj se zgledajo 24. tm. v klubovi oblačilnici na igrišču pri tajniku

Objave.

§ Osrednje društvo privat. nameščen-cev krajevna skupina Maribor sklicuje v četrtek dne 24. tm. ob pol 8. uri zvečer v hotelu »Kosovo« izvanredni občni zbor s sledečimi dnevnimi redom: 1. Poročila: predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Volitve. 3. Slučajnosti.

§ Pomočniški odbor naznanja, da se vrši v četrtek dne 24. tm. ob 17. urizvečer v hotelu »Kosovo« izanredni občni zbor s sledečimi dnevnimi redom: 1. Poročila. 2. Nadomestne volitve. 3. Slučajnosti. Trgovski nastavljenici se pozivljajo, da se tega zborovanja zanesljivo udeležijo.

NAŠIM INSERENTOM. Velikonočna številka izide v soboto 19. tm. že ob 4. uri popoldan. Naše inserente prosimo, da nam inserate za to številko oddajo najpozneje v petek večer, ker se prepozno došli inserati ne bodo več priobčili. UPRAVA »TABORA«

Gospodarstvo.

g Pred tretjim zagrebačkim sajmom. Pripravi radi za prolejni veliki sajam več su prilično dovršeni. Izlagaci su se prijavili mnogo večem broju nego je bilo raspoloživog prostora, tako, da uslijed pomanjkanja mjesta preko 150 tvrtki nije moglo biti pripušteno da izloži. Ove su se godine prijavile osobito iz Vojvodine mnoge nove tvornice, a takodjer i iz drugih djelova države. Domaća industrija ojačala je ovoga puta svoj položaj na sajmu. Sudjelovanje inozemstva različito je, prama općim gospodarskim prilikama u dotičnim zemljama. Njemačka će biti nešto slabije zastupana, a tako isto i Čehoslovačka, Austrija naprotiv zastupana je brojnije nego prošlih godina, a takodjer i Francuska. Ostale države, osim Poljske, biti će takodjer nešto brojnije zastupane. Interes kupaca za sajam dosta je velik i prama svim izgledima posao bi mogao biti dobar. Naročito je taj interes

živahan u južnim krajevima države, pa se ostale očekuje jaki posjet kupaca. Ali i u sjevernim dijelovima vlada isto tako interes medju kupcima, pa će i iz same Slovenije i Hrvatske biti mnogo interesenata. Naravno da novčana kriza, koja još uvijek postoji, otežava i poslovanje na sajmu, ali trgovački će život već i tu maći izlaza, kada se kupovati mora. — Uprava je velikoga sajma zaključila, da početak bude u nedelju dne 27. u 9 sati, bez svečanoga otvorenja, kako je to već uvedeno i kod drugih evropskih sajmova.

g Karte za kazališne predstave prigodom zagebačkog zbora. Da se publici van Zagreba omogući sudelovanje na kazališnim predstavama prigodom sajma, uprava Z. Z. razaslala je svim svojim počasnim zastupnicima i onim bankama koje prodaju mjezinje legitimacije i dopisne karte potom kojih interesenti mogu naručiti mjesto u kazalištu na pojedinu predstavu. Iste dopisne karte interesenti mogu hadava kod tih zavoda podići. Imena Zavoda koji prodaju legitimacije biti će priobčena u dojdućem broju Vijesnika Z. Z. koji ovih dana izlazi iz štampe.

g Nakup deviz za polovanje v Nemčijo v drugi kakor v nemški valuti. — Da se v Nemčijo potujočim potnikom omogoči nakup potrebnih valut za pot, je gospod. finančni minister z odločbo z dne 29. marca 1924 l. br. 10.202 na podlagi člena 3. »Pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami« in v zvezi z odločbo l. br. 16.364 z dne 28. septembra 1923 odredil to-le: Na podlagi vidirane potne listine za Nemčijo se morejo kupovati brez posebnega odobrenja pri pooblaščenih bankah in menjalnicah razven mark tudi druge valute (dolarji, funti, francoski franki itd. (v ustreznem vnosu do 3000 D. Za večje svote je potrebno dovoljenje generalnega inspektorata, izvzemši slučaje, ki so predvideni z odločbo l. br. 27.876 z dne 6. julija 1923. (Objavljena v Ur. listu št. 75 iz l. 1923).

g Italijansko-jugoslovenska zbornica v Trstu. V sredo se je vršil v dvorani tržaške Trgovske zbornice ustanovni občni zbor Italijansko-jugoslovenske zbornice. Zboru je predsedoval dr. Smerčič. Čim se priglasilo dovoljno število članov, se skliče občni zbor, na katerem bo izvoljen upravni svet, ki bo štel 25 članov.

g Nov način pridobivanja sladkorja. Iz Washingtona javljajo, da je tam šef kemičnega urada, poljedelskega departmana Zjedinjenih Držav odkril način pridobivanja sladkorja iz žit, posebno iz koruze, potom industrije. Ta način temelji na reakciji pivskega sadu na gotove sestavine žita.

g »Meja«. Primili smo broj 7. poljo-privredno-ind. trgov. lista »Meja« sa sljedećim sadržajem: A. Hribar: Sekularizacija crkvenih dobara. — Prof. ing. S. Jurić. — A. P. Jacobson: Danska poljo-privreda. — Josip Bukša: Proizvodnja i potrešak maslaca i sira u Francuskoj. — T. F.: Poljska proizvodnja i zemljoradnje u Sremu i Slavoniji. — Ilija Bošnjak: Težačka hemija. — A. Hribar: Agrarna reforma. — Bilješke. — Razne vijesti. — Književnost. — Uredništvo: uprava: Zagreb, Sudnička ul. 9.

Priredba dohodnine za leto 1923.

(Konec.)

V teoriji in praksi so se že mnogokrat izrazili opravičeni dvomi, ali je dohodnina kot bistveno denarni davek v obče prikladna oblika davčne obremenitve za te primere, ker tu deloma še prevladuje naravno gospodarstvo, in pravilno preračunavanje dohodkov v denar ravno radi tega zahteva neprimerno veliko truda. Ti pomisleki so danes tembolj na mestu, ker je že zvišanje zemljarine, kakor jo je prinesel zakon o proračunskih dvanaestlinah za julij-september 1923 Ur. list 65-235 ex 1923), v precejšnji meri izenačilo nekdanje ugodnostno davčno stališče zemljiškega posestnika. Kolikor na celokupni donos ne uplivajo bližina večjih mest in industrijskih krajev, dobre komunikacije ali osebne razmere, ako n. pr. zavezanec izvršuje še gostilniški

ali kak drugi obit in podobno — smatram torej za tehnično in stvarno jedino umestno, da se pri presoji številnih predpogojev davčne dolžnosti te vrste benzotni postopa z vso liberalnostjo.

Za naša zakonodaja radi kompliranosti vprašanja v ostalem še ni mogla slediti gospodarskemu razvoju in nasistemi stavlja pred najtežjo priredbeno-tehnično nalogo, ki si jo moremo misliti, namreč da kljub te davno obsoletni davčni meri ne uničimo davčne morale. Če je iz fasij razvidno, da zavezane ni hotel prikrivati svojih razmer, marveč jih je lojalno in detajlirano pojasnil, je torej samo zahteva razumne davčne politike, da se njegove postavke po možnosti akceptirajo, ako je pa to po zakonu docela izključeno, da sedakozvani pomisleki po vsebini in obliki stilizirajo tako, da ne uplivajo kvarno na njegovo dobro voljo. Možnost, da nedostake zakonodaje z razsodno prakso paralizirajo ali pa jih z nerazsodno le še povečate, je dana zlasti pri presoji dopustnih odbitkov in odpisov. Opozorjam še enkrat na opazke v drugem odstavku te okrožnice in priporočam skrajno obzirnost. Nedostopnost v vsakem oziru odobravam le tam, kjer se kopičijo dobički in se skušajo, dasi so dostikrat zasluženi z golo spekulacijo, odtegniti adekvatnemu prispevanju v javne namene. Ponavljam iz svoje okrožnice dne 15. junija 1923, št. 2183 pr., da mi samo finančni, ampak tudi socialni postulat, da se davčna uprava takim naklani z vso energijo upre. Ako bi te tendence v ti smeri proti pričakovanju tudi v komisijah našle oporo, je Vaša dolžnost, na katere izpolnitev polagam posebno važnost, da se poslužite pravice priziva in me takoj obvestite, če bi se to pojavilo v večjem štilu, da morem gospodu finančnemu ministru, ki mi gre po § 281 zak. o oseb. dav. vrhovno vodstvo prireditve, staviti primerne predloge. V zvezi s tem pa vnovič sva-

rim pred brezskritičnim izrabljanjem takozvanih vnanjih znakov (§ 2141 c.), tembolj seveda pred slepo vero v nedokazane in dostikrat a priori nedokazljive, radi tega pa tudi čisto nerabne informacije, ki Vam dohajajo ne vedno iz najboljših virov, pa tudi ne iz najboljših namenov. Znani so slučaj, da marsikateri podjetnik samo radi tega se vzdržuje izvesten življenjski standard, da si ohrani svoj kredit. Ako pa imate po vestni in objektivni presoji zadostne razloge, da smatrate informacije za resnične, se zanašam na takt, na gospodarsko, pa tudi politično previdnost svojih organov, da bodo pred vsem v lojalnem sporazumu s komisijami, ki so se stvarni in objektivni argumentaciji še vedno udale, znali zadeti pravo in pravično mejo.

Predpis dohodnine za leto 1923 utegne vsled izpremenjenih valutnih razmer pri marsikaterem davčnem zavezancu izdatno prekašati predpis dohodnine za leto 1923, po katerem se je do sedaj provizorno pobirala dohodnina. Da ne nastanejo pri prisilnem izterjanju dohodnine za leto 1923 neprilike, če bi se taki poviški takoj izterjali, dovoljujem nekvarno olajšavam, ki jih bom priznal na individualne prošnje, za vse cenzite, katerih predpis na dohodnini se za leto 1923 napram letu 1922 zviša za 25 odstotkov ali več, da izterjajo davčni uradi še neoparvani preseček v dveh obrokih, in sicer 15. avgusta in 15. novembra t. l. O tem naj se davčni uradi obvestijo brez odlaga.

Glede obvestitve davkoplačevalcev o predpisu bodo sledila posebna navodila. Prepuščam slednjič prevdanku gospoda predstojnika, koliko bi se s priredbo za leto 1923 dale združiti tudi že priprave za priredbo 1924. Vsekakor želim, da se tudi ta čim prej izvede, in si pridržujem primerne ukrepe, ako bi se oblastva sama ne ravnala po mojih intencijah.

Mala oznanila. Pohišstvo

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Serger in drug, Maribor, Vetrinjska ulica št. 2. 106

Dežne ponjave za vozeve in konje, gamaše, nahrbtnike, polne kovčke in terbiče, gonilne jermene v vseh širinah i. t. d. priporočila Ivan Kravos, Aleksandrova c. 13, Slomškov trg 6. 846

Novi kostum in klebuk na prodaj, Koroševa ulica št. 7, I. nadstropje, vrata 5. 829

Šivalni stroj (Randschiff), o troji voziček (Brenabor) 450 D, preproga 160 D, 2 močni postelji z vložki 650 D, zimnate madrace 480 D, pisalne mize 430 D, ogledalo, modna hlače, pregrinjala za postelje na prodaj. Vprašate: Retovški trg št. 8, I. nadstropje, levo. 826

Okrajni zdravnik dr. Kamilo Morocutti bivši dolgoletni sekundarni zdravnik na vseučilišni kliniki, na kirurški kliniki ter oddelku za ženske bolezni in ginekologijo v Gradcu ordinira redno v St. Ihu od 9. do 12. ure. 830 3-1

Zelenjadne sadike zgodno zelje, karfiol i. t. d. se dobi vedno pri vrtnarstvu Ivan Jemec, Razlagova ulica 11. 820 3-2

Telepatične SEANCE

Lea May, čarovna humoristinja Olga Glück, mednarodna pevka Walter and Gert, moderni plesni duo

Podaljšano! Rudolfi Podaljšano! virtuoz na citre

Klub-baru

Dnevno 22. uri Dnevno

Ugoden nakup! Radi razpusta in likvidacije tvrdke Verdnik & drugovi

družba z o. z.

Maribor, Aleksandrova cesta 51 se vrši od 16. do 25. aprila v prostorih gornje tvrdke razprodaja vsakovrstnega moškega perila, posebno delavskega in modnega perila ter manufakturnega blaga po lastni ceni in v poljubni množini.

Na Meljskem vrhu št. 42 RUPENA se je otvoril z današnjim dnevom

VINOTOČ

Le pridite, dobite izborno kapljico.

825

Hs 108/24

Dražbeni oklic.

V torek dne 22. aprila 1924 ob pol 4. uri vrši se bo pri podpisnem sodišču v izbi št. 66 javna dražba 12 zlatnikov različnih držav, par zelo dragocenih zlatih uhanov z briljanti ter raznega drugega nakita, zlatnine, srebrnine in drugih reči.

Z izklicevanjem pričelo se bode še le pol ure po gori navedenem času, med tem se predmeti lahko ogledajo.

828

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. XI., dne 27. marca 1924.

Proda se zelo ceno

Vila z stanovanjem in vrtom

Tozadevne informacije poda odvetniška pisarna dr. A. Mulej, odvetnik, Maribor, Aleksandrova cesta

Podpirajte slovenske tvrdke!

Ugodno kupite

kravate, srajce, klobuke, čepice, robce, nogavice, palice, in parfumerijo v modni trgovini

B. Veselnuvič & Ko.

Maribor, Gosposka ulica 26

Najlepše novosti

128

Pristopajte
k Jugoslovnski
Matici.

Najnovejše

samoveznice, srajce, nogavice in rokavice, kupite po najnižjih cenah pri 809 tvrdki: 3-2

J. TOMAZIN

Maribor, Grajski trg št. 4.

D. S. Merežkovski:

Julijan Odbadnik.

(Dalje.)

(89)

— To, vendar ni nikakoli čudež. — Je dejal in uprl v Julijana bistre oči. — Ze zdavnaj se zapisali učenjaki podobni pojavi v kletih starih poslopij, ki so bile dolgo zaprta in ni vanje dotekal zrak, se tekmo stoletij zbrali gosti, lahko zažigljivi plini. Dovolj je, če stopiš v tak prostor in gorčo plamenico in že nastane eksplozija; maglo nastajajoči ogenj utegne biti nevaren, če ne postopoma oprežno.

Car je dal znamenje. Osem ogromnih človeških mas, vsaka po pet tisoč ljudi, je krenilo odmerjenih korakov; od njih se je zemlja tresla in odnevala. Rimski vojska se je gibala čez most — čez perzijsko mejo.

Julijanov konj je ročno preplaval reko in ga prenesel na pešeni holm onstrani vode — na sovražna tla.

Na čelu palatinske kohorte je jezdit konjarij Anatolij, Arsinojin častilec.

Anatolij je motril carja. Julijan se je izpremenil: mesec, ki ga je prebil na dobrem znaku in v taboriških vajah, mu je del dobro; v močnem vojskaku zagorelega obraza in mladostnih, od veselja plamtajočih si težko spoznal šolskega filozofa z obrazom, ki je porumenel od učenja; z utrujenimi očmi, razkušanimi lasmi in nepočesano brado; filozofa, čigar krojača so bile okonke, a prsti pomazani s črnimol. — retorja Julijana, ki so se mu tolikanj posmehovali, poučevali paglavci v Antiohiji.

— Čuj, čuj, česar govori!

Vse je utihnilo; le orožje je nekoliko zvenkalo in pod čolni je potihoma su-

mela voda in svilene zastave so šelestele v jutranji sapi.

— Najhrabrejši vojščaki! — je govoril Julijan gromovito. — Na vaših obličjih vidim toliko poguma in močnatosti, da ne morem več odoleti: moram vas pozdraviti! Pomnite, tovariši: v vaših rokah je usoda sveta, nam je dano, vzpostaviti nekdanjo veličino rimskega cesarstva. Ojeblikite svoja sra, bodite pripravljeni na vse: nazaj ni več mogoče. Boril se bom na čelu vaših vrst, pešice in na konju; deliti si bomo vse vojne težave in nevarnosti, saj sem poslednj enak slahernemu izmed vas; niste več vojaki in sužnji, ampak moji prijatelji, moji otroci. — Če pa izpremenljiva usoda hoče, da padem v boju, tedaj bom srečen, da smem umreti za Rim, kakor so umrli veliki možje — Scevole, Kurcij in v zvišeni potomci Decijev. Bodite hrabri, tovariši, in pomnite: samo močni zmagujejo!

Rekli te besede je izdrl meč iz nožnice in pokazal na daljni konec puščave.

Vojaki so dvignili ščite in udarivši z njimi vzkliznili:

— Živel cesar — zmagaovalec!

Vojne ladije so orale rečne valove; nad kohortami so vihrali rimski orli in beli konj je nosil carja vzhajajočemu solncu naproti.

Toda na gladki, rumeni pesek je padla hladna, sivja senca Gordijanove piramide; — kmalu je moral Julijan zaviti z jutranjega solncea v dolgo, zlovesčo senco samotne grobnice.

Ljudem, ki ne poznajo plinov, so takšni pojavi čudež; kakor povsod, tako znanje tudi tu razganja temo praznovanja in daje človeškemu duhu pravo prostost. Vse je lepo, ker je naravno in v skladu s prirodo polje.

Oribazij je mirno položil nismo na

mizo; na njegovih finih, samoljubnih ustnih je zaigral samovšečen usmev.

— Da, da, kajpak, — je pristavil Julijan bridko — na nek način se je treba tolažiti. Vse je umljivo, vse je naravno: potres v Nikomediji, potres v Carigradu, prerokovanja sibijskih knjig, suša v Antiohiji, požari v Rimu in poplave v Egiptu. Vse je naravno, čudno je le, da se je vse zarotilo proti meni, — zemlja in nebo, voda in ogenj; podoba je, da celo sami bogovi!

V palačo je stopil Salustij Sekundus.

— Veliki Avgust, etruški vedečevalec, ki si jih vprašal o volji bogov, te prosijo, da se ne prenašli in da ne prestopiš meja že jutri: sveti petelini harupicev se kljub vsem molitvam ne dotaknejo hrane; venomer sede naježenega perja in niti ne pogledajo ječmenih zrn, Zlovesče znamenje!

Julijan je togočno namršil obrvi. Nenadoma pa so mu oči vzplamtele veselo; nepričakovano se je zasmel tako silno, da so ga vsi pogledali nemo in začuden:

— Tako torej! Nočejo jesti? A? Kaj naj počnemo s temi glupimi pticami? Ah naj jih ubogamo in se vrnemo nazaj v Antiohijo — Galilejem v tolažbo in veselje! Veš kaj, prijatelj: pojdi k etruškimi vedečevalcem in jim povej našo voljo: naj vržejo te svete peteline v reko: ko se napijejo vode, utegnejo dobiti slast do ječmenih zrn!

— Milostivi Avgust, sem te li prav razumel: ne izpremeniš povelja, da naj na vse zgodaj prestopimo mejo?

— Da! Prisegam na našo bodočo zmago, prisegam na velikost našega cesarstva — ne prestrašijo me več nikake svetle ptice, ne voda in ne ogenj, ne zemlja in ne nebo, da, tudi bogovi ne! Prepoz-

mo je že. Kocka je padla. — Prijatelj, ali je v vesoljni prirodi reč, ki bi bila bolj božanska nego človeška volja? Ali imajo sibijske knjige kaj močnejšega nego sta dve besedi: Jaz hočem! — Jasneje kot kdaj poprej čutim skrivnost svoje usode. Poprej so me znamenja strašila in vznemirjala ter mi vezala roke; poslej vem, da ne morem ničesar izgubiti. Če me zapuste bogovi, tedaj ...

Ni povedal do konca; magloma je odsekal stavek in s čudnim smehljanjem umolknil. Ko je spremstvo odšlo, je stopil pred majhni srebrni Merkurjev kip, da izmoli pred vojnim oltarjem običajno večerno molitev in zažge nekoliko zrnice kadila; a še tisti hip se je obrnil s prejšnjim čudnim smehljanjem, odšel, legel na levjo kožo, ki mu je rabila namestu postelje. Ko je utrlil svetiljko, je zaspal pokojno in krepko, kot čisto zaspe ljudje, predem jih zadene velika nesreča.

Na vzhodu je že svitalo, ko se je ves vesel predramil. V taborišču je bilo slišati trušč prebujenja in bučanje trobent.

Julijan je urno zasedel konja in krenil k obali Aborja.

Zgodnje aprilsko jutro je bilo sveže in skoraj brez vetra. Sanjava sapa je prinašala z velike azijske reke valove nočnega hladu. Po vsem ozemlju, ki ga je poplaval spomladanski Eufkrat, od zidov Ciceriuma do rimskega taborišča, deset stadijev široko, so krožila vrsta vojnih ladij. Že izza Kserksovih časov niso nosile eufratske vode tako strašnega ladjevja.

(Dalje priljudnič.)